

Nr 219

Av fröken **Ranmark m. fl.**, om anslag till Målsmännens riksförbund.

(Lika lydande med motion nr 237 i Andra kammaren)

Det är numera en allmänt accepterad uppfattning att ett positivt samarbete mellan hem och skola behövs för att skapa gynnsamma förutsättningar för de ungas fostran. I de nya skolförfattningarna liksom i den nyligen utkomna läroplanen för grundskolan har detta också kommit till uttryck. Det har rent av angivits såsom en förutsättning för att den nya skolan skall fungera, att ett vidgat samarbete mellan hem och skola verkligen kommer till stånd.

I fråga om det s. k. fria tillvalet, en av den nya skolans grundprinciper, har också ett särskilt ansvar lagts på föräldrarna. I skollagen (§ 25) stadgas att »studieväg för elev i grundskolan väljes av föräldrarna efter samråd med eleven och sedan upplysningar lämnats av skolan». Läroplanen säger härom:

Det fria tillvalet har betydelse ej blott för den enskilde eleven utan också för skolan i dess helhet. Det förutsätter nämligen från föräldrarnas sida intresse för elevernas och skolans problem, och det kan förutsättas medföra ett engagemang i fråga om barnens utbildning från föräldrarnas sida av största betydelse för skolans utveckling och för samverkan mellan hem, skola och samhälle. Skolan bör genom informationer och andra åtgärder stimulera till sådant intresse (jfr avsnittet Hem-skola-samhälle). En ökande föräldraaktivitet bör som nämnts kunna medföra ett intensifierat och breddat samarbete mellan hem och skola, vilket främjar trivseln i det dagliga skolarbetet och stöder föräldrar och lärare i deras gemensamma fostrargärning.

Den föräldraaktivitet, till vilken samhället sålunda appellerar, måste på lämpligt sätt informeras och stimuleras samt i viss utsträckning även organiseras och kanaliseras. Sedan länge har föräldraföreningarna sökt svara för sådana uppgifter, som emellertid nu genom grundskolereformen fått en särskild vikt. Inte minst under den nu aktuella övergångstiden fordras det omfattande insatser från föräldraföreningarna för att medverka till en bred och objektiv information bland föräldrarna rörande grundskolan och rörande det nya föräldraansvaret. I det betänkande och den proposition, som föregick riksdagsbeslutet om grund-

skolan, har också från samhällets sida föräldraföreningsverksamhetens betydelse klart vitsordats.

Även i fråga om de uppmärksammade disciplinproblemen inom skolans värld har föräldraföreningarna en angelägen uppgift att fylla.

Målsmännens riksförbund, centralorganisation för Sveriges föräldraföreningar, som bildades år 1945, har till syfte att främja samarbete mellan hem och skola, och förbundet har såsom sin främsta uppgift sett att medverka till bildandet av föräldraföreningar vid allt fler av landets skolor och att fortlöpande stödja deras verksamhet. Antalet anslutna föräldraföreningar utgör för närvarande 688 spridda över hela landet samt representerande såväl tätorter som glesbygd. Av föreningarna avser 405 det obligatoriska skolväsendet och 251 övriga skolformer, under det att 32 fångar in sin ords olika skolformer. De under år 1962 nybildade föreningarnas antal utgör 82, och av dessa är icke mindre än 74 knutna till den obligatoriska skolan.

För att ytterligare sprida föräldraföreningsrörelsens idéer och stimulera föreningarna i deras arbete har Riksförbundet sedan år 1947 utgivit den allmänt uppskattade tidskriften »BARN i hem-skola-samhälle». Från och med innevarande år skall tidskriften utkomma med nio nummer årligen, och den har för närvarande en upplaga om 35 000 exemplar.

Målsmännens riksförbund har under hela sin tillvaro haft att kämpa med ekonomiska svårigheter. Att förbundet trots detta lyckats nå sin nuvarande ställning och anslutning får i hög grad tillskrivas det frivilliga och oegennyttiga arbete som under åren utförts av för rörelsen intresserade enskilda personer. Uppenbart är emellertid att Riksförbundet skulle kunna uträtta väsentligt mera om det hade andra resurser. Med den omfattning som föräldraföreningsrörelsen numera har krävs för att den skall få erforderlig fasthet i sin uppbyggnad att föreningsarbetet aktiveras genom bl. a. studiedagar, kurser, konferenser och målriktade aktiviteter. Allt detta kräver emellertid ökade personella och ekonomiska resurser hos Riksförbundet. Särskilt synes det önskvärt att förbundet skulle kunna följa, stimulera och stödja arbetet inom de många föräldraföreningarna i långt större omfattning än vad som hittills varit och för närvarande är möjligt. Till behovet av sådana insatser från Riksförbundets sida bidrar att kontinuiteten genomgående är så låg inom den enskilda föräldraföreningens ledning, beroende på att föreningsfunktionärernas anknytning till skolan upphör i och med att deras barn lämnar resp. skola.

De penningmedel som av de lokala föräldraföreningarna uppbäres i form av medlemsavgifter eller inkomster vid lotterier, basarer och liknande är i regel bundna till lokala behov och önskemål. Erfarenheten

har visat att det går att förmå de enskilda föräldrarna att låta sitt intresse innesluta icke blott de egna barnen utan i viss utsträckning även kollektivet av barn i samma skola eller på samma ort men att man däremot mera sällan kan påräkna något motsvarande intresse för landets skolbarn i allmänhet. Det synes mot denna bakgrund inte genomförbart för Riksförbundet att åstadkomma en tillfredsställande finansiering av sin verksamhet, baserad på avgifter som bäres av de enskilda föräldrarna direkt eller av dem indirekt genom ökade kollektiva avgifter från de lokala föräldraföreningarna.

Målsmännens riksförbund kan icke såsom andra ideellt inriktade riksorganisationer av folkrörelsetyp peka på sådana insatser och nyttigheter som av medlemmarna i allmänhet upplevs såsom tillräcklig grund för ett effektivt ekonomiskt engagemang.

Målsmännens riksförbunds verksamhet kan och bör enligt vår uppfattning ses såsom ett i samhällets tjänst och intresse bedrivet servicearbete åt de lokala föräldraföreningarna. Med hänsyn härtill synes det oss i hög grad påkallat att från det allmännas sida lämnas ett effektivt ekonomiskt stöd, som skapar möjligheter för föräldraföreningsrörelsens riksorganisation att fullfölja, intensifiera och utvidga sin verksamhet i skolbarnens och deras föräldrars, i skolans och i samhällets intresse.

Enligt vad vi inhämtat rörande Riksförbundets ännu icke färdigställda bokslut för verksamhetsåret 1962 uppgick de kollektiva medlemsavgifterna till 52 000 kronor. Det synes rimligt att det allmännas stöd åt verksamheten beräknas till samma belopp, eller i avrundat tal 50 000 kronor.

Under åberopande av det sålunda anförda hemställes,

att riksdagen måtte för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag om 50 000 kronor till Målsmännens riksförbund.

Stockholm den 23 januari 1963

Dagmar Ranmark

Thorsten Larsson

A. Gillström

Ingeborg Carlqvist

Rolf Kaijser

Stig Stefanson

Oscar Carlsson

Gärda Svenson